

Är Skrifterna vår enda säkra grund eller behöver vi något mer?

En växande kris inom den messianska rörelsen

Tim Hegg * TorahResource * 2009

Efter att ha läst överskriften till den här essän frågar du dig kanske: ”Finns det verkligen en kris inom den messianska rörelsen angående Skrifternas tillräcklighet?” Ja, det finns det, och jag hoppas att kunna larma om det i den här uppsatsen. Kom ihåg att i mars nyhetsbrev skrev jag om denna fråga därför att jag blev oroad när jag läste hur Mark Kinzer, en huvudröst inom UMJC, öppet förnekar tillräckligheten av Skrifterna som medel genom vilket vi kan känna Gud och lyda hans bud.¹ Han påstår oförskräckt att förutom Skrifterna måste vi också lita på rabbinernas växande undervisningar (den muntliga Torahn) som en nödvändig partner till Skrifterna. Som nuvarande ordförande för det messianska teologiska institutet kommer utan tvivel Kinzers ståndpunkt om Bibelns otillräcklighet att pressas på de studenter som går vid hans institut.

Men det finns något som är ännu mer raffinerat som undergräver Skrifternas tillräcklighet, och det står i relation till den metod som några ansluter sig till för att tolka Bibeln, nämligen det vi kallar hermeneutik [läran om texttolkning]. Jag har blivit bekymrad då jag har följt de nyligen skedda läromässiga förändringarna inom FFOZ (First Fruits of Zion). Deras nya ståndpunkt, som gäller icke-judars förhållande till Torahn, deras nyligen gjorda publicering av Paul Philip Levertoffs bok *Love and the Messianic Age* och (ännu mer) deras *Commentary and Study Guide av Levertoffs bok*, gör en tydlig förklaring till deras villighet att ansluta sig till en kabbalistisk hermeneutik som giltig metod för att tolka Skriften. Om du undrar över varför jag tycker att detta signalerar en kris, så var vänlig fortsätt att läsa.

Biblisk hermeneutik, de principer genom vilka vi tolkar Skrifterna är grundläggande för varje aspekt av vår tro. Om du inte tror mig, tänk ett ögonblick på hur den tidigt framträdande kristna kyrkan började avvisa Torahn som irrelevant. Genom att använda en allegorisk hermeneutik omdefinierade man snabbt många av buden i Torahn genom att allegoriserade dem som ”inåtriktade” eller ”andliga”. De lärde exempelvis att Guds särskiljande mellan ren och oren mat inte hade någonting att göra med den mat en person äter. Snarare var det så att man skulle förstå buden om mat allegoriskt som ett förbud mot att associera sig med ogudaktiga människor.² På samma sätt allegoriserade man sabbatsbudet så att det relaterade bara till inre ”andlig” vila och inte hade något att göra med att skilja den sjunde dagen från de övriga sex arbetsdagarna.³ Kort sagt, den

¹ Detta betyder inte att Kinzer förnekar Skrifternas tillförlitlighet. Det betyder att när det gäller grundläran ställer han sig på den rabbiniska judendomens sida, att den skrivna Torahn i sig själv är ofullständig, därför att skild från den muntliga Torahn kan den inte till fullo förstås eller förverkligas. [Mark Kinzer är tongivande inom UMJC Union of Messianic Jewish Congregations i USA.]

² T.ex. Brevet till Barnabas, 10:1-9.

³ T.ex. Brevet till Barnabas, 15:1-9

hermeneutik som accepterades av den tidiga kyrkan är den grund på vilken all slags anti-Torah teologi (inklusive ersättningsteologin) är baserad. Och denna hermeneutik lever kvar väl förankrad i modern kristendom.

I vår egen era har dispensationalismen (en annan hermeneutisk metod) gett otaliga kristna ett gott samvete att nonchalera en stor del av Skrifternas auktoritet genom att undervisa att vissa delar av Bibeln, som exempelvis Torahn, ”inte är för vår dispensation”. Många människor som har accepterat detta sätt att tolka Bibeln litar på att Gud tills vidare har ”suspenderat” eller till och med ”förkastat” själva de bud som Skrifterna klart undervisar om är eviga.⁴ Jag tror du kan se att den hermeneutik man har är viktig – mycket viktig, därför att den formar grunden för hur man tolkar och tillämpar själva Guds ord. En felaktig hermeneutik kan faktiskt ogiltigförklara Skrifternas auktoritet.

Guds tankar på mänskligt språk

För många av oss är uppgiften att tolka Skrifterna mera involverande än att tolka annan gammal litteratur därför att vi accepterar åsikten, som Skrifterna själva gör anspråk på, att Bibeln är ett verk med tvåfaldigt författarskap. Detta innebär att texten i Skrifterna ger uttryck för Guds tankar överförda genom förmedling av mänskliga författare, som använder sig av mänskligt språk. En av de fundamentala frågorna i biblisk hermeneutik är därför följande: när Gud avslöjade sina tankar för den mänskliga författaren genom Andens förmedling via inspiration och uppenbarelse, förstod då den mänskliga författaren den gudomliga meningen till fullo? Och om han gjorde det, förmedlade den mänskliga författaren riktigt och utförligt betydelsen av orden han valde att skriva? Eller gick den Gudomlige Författarens tankar ibland bortom vad den mänskliga författaren förstod och skrev? Kort sagt, är Guds tankar som avslöjats i Skrifterna exakt förmedlade genom den mänskliga författarens ord eller bör vi söka en ”djupare, dold” betydelse? Missar vi denna förmodade ”djupare, dolda betydelse” om man enkelt tolkar den mänskliga författarens ord bokstavligt, dvs. i dess historiska, grammatiska kontext? I kristen teologi är uppfattningen den att det finns en ”djupare betydelse” än orden själva kan förmedla, känt genom den latinska termen *sensus plenior*, den ”fullare betydelsen”. Det motsatta, tron att de ord som tolkas inom en historisk, grammatisk struktur exakt förmedlar författarens intention är känt som *sensus literalis*, den ”bokstavliga betydelsen”.

Huvudproblemet med åsikten att det finns en ”djupare betydelse” är att det inte finns några objektiva kriterier som kan bestämma vad som är, eller inte är, en lagligt berättigad ”djupare betydelse”. Det allegoriska sättet att tolka Skrifterna lämnar denna ”djupare betydelse” till uttolkarens fantasi. Ännu mer dunkelt är begreppet att ”djupare betydelse” uppenbaras genom mystisk, religiös erfarenhet. Då författaren till slut finner en ”djupare betydelse” som ligger bortom textens tydliga mening, tillåter sig uttolkaren att lägga till vilken betydelse som helst som han eller hon föreställer sig. Och eftersom det inte finns något objektivt medel genom vilket ”djupare betydelse” kan bedömas som rätt eller fel, undergrävs Skrifternas auktoritet fullständigt genom att använda en sådan hermeneutik.

Kabbalistisk eller mystisk hermeneutik

⁴ Arnold Fruchtenbaum t.ex. skriver i sin studie med titeln *The Law of Moses and the Law of Christ*: ”Nya testamentets entydiga undervisning är att Mose lag har blivit verkningslös i och med Messias död; med andra ord, Lagen i sin helhet har inte längre någon maktbefogenhet över någon individ.” (<http://www.ariel.org>).

Ett citat från förordet till den nyligen publicerade *Love and the Messianic Age: Study Guide and Commentary* (FFOZ, 2009) kommer att visa hur FFOZ nu har kommit att acceptera en mystisk hermeneutik som gällande för studium av Skrifterna:

Våra skribenter har tagit tid att förklara Levertoffs begrepp och att ge ytterligare insikter från den judiska litteraturens värld. Mer än så, de drar fram intressanta paralleller från evangelierna och breven. Det slutliga resultatet är mer än bara en kommentar av en annan bok; det är en djupdykning in i de djupaste vattnen av Nya testamentets mysticism och apostoliska teosofi. De munbitsstora korta kommentarerna kommer också att tjäna som ett slags daglig andaktsbok. Jag hoppas du kommer att finna kommentaren till *Love and the Messianic Age* lika inspirerande och revolutionär som jag har gjort.⁵

Jag är speciellt slagen av frasen ”en djupdykning in i de djupaste vattnen av Nya testamentets mysticism och apostoliska teosofi”. Kort sagt, ”teosofi” är ett filosofiskt närmande till gudomlig kunskap baserad på mystiska erfarenheter och esoteriska texter. *Oxford American Dictionary* ger följande definition till ”teosofi”– de filosofier som hävdar att man kan få kunskap om Gud genom andlig extas, direkt intuition eller speciella individuella relationer”.⁶ *Concise Oxford Dictionary of the Christian Church* ger ytterligare förklaring:

Den grekiska termen Θεοσοφία [*theosophia*], som betecknar kunskap om gudomliga ting har hittats i magiska papyrusmanuskript och togs upp av nyplatonikerna; den överfördes till latin av John Scottus Erigena. På 1600-talet återupplivades den på både latin och folkspråken för att beteckna det slags spekulation, grundad på intuitiv kunskap, som finns i den judiska kabbalan. I modern tid har den använts av alla religioners förmodade gömda innersta natur; man tror att det är en empirisk filosofi som överförts av vise män i alla kulturer och religiösa traditioner.⁷

Föreställningen att det existerar en kunskap och erfarenhet av Gud som är tillgänglig bara genom mystisk erfarenhet, sporrade medeltida judiska och kristna lärde att söka efter en mystisk väg för att tolka Bibeln, dvs. för att finna något i den gudomliga kunskapens rike som existerade ”under” eller ”bakom” texten i själva Skrifterna. I medeltida kabbalistisk hermeneutik utvecklades denna önskan att gå från den bokstavliga betydelsen till en mystisk, djupare betydelse utvecklad i det s.k. ”Pardes”-paradigmet, i vilket det hebreiska ordet *Pardes* (ursprungligen ett persiskt ord) som betyder ”trädgård” och i synnerhet ”den himmelska trädgården” eller ”paradiset” användes som akronym för fyra nivåer av betydelse: P = *peshat*, dvs. ”den enkla och bokstavliga betydelsen”; R = *remez*, ”antydning”, dvs. en föreställning som antyds i texten för ytterligare mening; D = *darash*, ”tolkning”, dvs. en applikation av texten (ofta för homiletiska syften); och S = *sod*, ”hemlig” dvs. den dolda eller esoteriska betydelsen som man kan härleda från texten genom mystiska eller andra medel.⁸ Målet för kabbalisterna och dessa som följde dem var att gå bakom den ”enkla betydelsen” (*peshat*), vilket ansågs vara ”ingångsnivån” för förståelse av den ”dolda” eller ”hemliga” betydelsen av texten (*sod*), den betydelse som uppfattades av dem som var andligt mogna. Medeltida rabbinska kommentarer är väl kända för sin förkärlek att höja till skyarna de ”hemligheter” i Tanach (GT) som den oinvidde läsaren undgår att se. Naturligtvis antog inte alla rabbinska kommentatorer denna hermeneutik med flera

⁵ *Love and the Messianic Age: Study Guide and Commentary* (FFOZ, 2009), s. 9.

⁶ *Oxford American Dictionary*, elektronisk utgåva.

⁷ ”Theosophy” i *The Concise Oxford Dictionary of the Christian Church* (Oxford University Press, 2000).

⁸ Moses de Leon får tillskrivas äran för konstruktionen av det hermeneutiska PaRDeS-schemat som florerade bland de medeltida kabbalisterna, jfr *Encyclopedia Judaica* 10 622-23.

nivåer, men många gjorde det. Zohar, kabbalismens stora skattkammare⁹ är det mest berömda av de esoteriska rabbiniska verken som ger sig ut för att tyda de mystiska, dolda betydelserna i Torahn, och med detta det sanna sättet genom vilket man kan lära känna Gud (dvs. ”se Gud”) genom mystiska erfarenheter.

Det finns många andliga faror förenade med kabbalan, inklusive dess tydliga samband med det ockulta och dess totala förnekande av Guds immanens, genom att referera till honom snarare som *Ein Sof*.¹⁰ Men en lika farlig aspekt av kabbalan, men en som är ännu mera subtil, är att den söker etablera en mystisk hermeneutik som nästan struntar i den tydliga betydelsen i texten själv. Kort sagt, kabbalan och dess samband med mysticismen lär att man kan helt enkelt inte vara nöjd med Skriftens enkla mening. Om man ska bli ”mogen” i Torahns visdom – om man ska förstå dess djupare, mera sofistikerade budskap, om man ska kunna komma så nära Gud som möjligt, då måste man använda en mystisk hermeneutik, för bara på det sättet kan Skrifterna ge sin sanna, mystiska uppenbarelse.

Det är tydligt att det finns en mystisk aspekt i vår tro, dvs. en icke-fysisk realitet som man inte kan få reda på genom empirisk utforskning. När Paulus skriver att ”Anden själv vittnar med vår ande att vi är Guds barn” (Rom 8:16), beskriver han en relation mellan Guds Ande och den troendes ande som är av fördold natur. Men av största vikt är följande: en sådan fördold relation med Gud genom hans Ande är inte grundad på någon mystisk erfarenhet eller esoteriska skrifter utan på Guds ord. Med andra ord, vi vet och tror att Andens inre maningar verkligen är giltiga därför att Skrifterna har lärt oss att det är så: Anden ”vittnar med vår ande”. Dessutom bedömer vi vår erfarenhet genom vad ordet säger, inte vise versa, därför att vi tror att Anden alltid vill leda oss i enlighet med själva de Skrifter han inspirerat. Skrifterna bildar alltså vår enda grund för att bedöma om våra andliga erfarenheter är äkta eller inte. Detta är radikalt skilt från kabbalistisk mysticism, som höjer den mystiska erfarenhetens väg till skyarna som överlägsen Skrifterna för att lära känna Gud. Med detta perspektiv är det lätt att se varför kabbalisterna söker tolka Bibeln så att den överensstämmer med deras mystiska erfarenheter hellre än att granska sina ”andliga hänryckningar” mot Skrifternas standard. Men enligt kabbalisterna lär man känna Gud bäst genom mysteriet av extatiska, mystiska möten med det Gudomliga. Och om man lär känna Gud bäst genom sådan mysticism är det tydligt att ens erfarenhet borde vara det medel man bör använda för att finna mening i den bibliska texten, inte vise versa.

Man tycker naturligtvis att den messianska judendomen inte skulle ha någon tid eller något behov av att syssla med sådana mystiska funderingar som sätter sig över den bibliska textens klara och tydliga mening. Tror vi verkligen att någon esoterisk ”djupare betydelse” av Guds gudomliga uppenbarelse kan erhållas genom att möblera om ordens bokstäver, läsa orden baklänges, länka ihop ord och fraser baserade på numerisk överensstämmelse (Gematria) och en mängd av andra nymodiga tolkningspåfund?

Det är just denna fråga som får en att undra varför FFOZ skulle lägga ner så mycket energi och utgifter för att på nytt publicera Paul Philip Levertoffs *Love and the*

⁹ Christian D. Ginsburg, *The Kabbalah: Its Doctrines, Development and Literature* (Longmans, Green, & Co., 1863), s. 85.

¹⁰ I kabbalistisk undervisning refererar man till det sanna gudomliga Varandet som *Ein Sof*, ”det finns inget slut” eller ”den gränslöse”. ”I denna gränslöshet, eller som *Ein Sof* kan han inte förstås med intellektet, inte heller beskrivas i ord, för det finns inget som kan gripa eller framställa honom, och som sådan är han i en viss mening, inte existerande (*ein*), därför att så långt det gäller våra sinnen existerar inte det som är fullständigt obegripligt.” (från Ginsburg, *Kabbala*, Op.cit., s. 88).

*Messianic Age*¹¹ tillsammans med en omfattande *Commentary and Study Guide*. I denna korta bok använder Levertoff huvuddelen av sin tid (sidorna 31-72) med att beskriva det mystiska närmandet till Gud som man lär i chasidiska, kabbalistiska, mystiska texter. Sedan avslutar han boken med en åtta sidors epilog med titeln ”Love in the Fourth Gospel” [Kärlek i det fjärde evangeliet]. Det är tydligt Levertoffs syfte i denna korta bok att visa hur bra kabbalans mystiska närmande passar för att riktigt tolka Skrifterna såväl som att föreskriva en djupare andlig erfarenhet för den som tror på Jeshua. Slutsatsen i boken är faktiskt att visa att det sätt på vilket man kan lära känna Gud på ett djupt, personligt sätt är lika för Jeshuas efterföljare och chasider [en from grupp inom judendomen]. Detta borde i sig själv framkalla ytterligare frågor.

Enligt Levertoff är denna väg att lära känna Gud på ett djupt personligt sätt en mystisk kunskap snarare än en rationell. En sådan mystisk kunskap är grundad främst på ens personliga, subjektiva erfarenhet med Gud snarare än på objektiv, verklig sanning. Objektiv kunskap måste faktiskt underordnas den mystiska kunskap som man får genom andlig erfarenhet.¹² Med andra ord, den primära frågan som Levertoff ställer i början av *Love and the Messianic Age* är följande: Var kan man finna slutlig auktoritet – i Skriftens objektiva, rationella ord eller i den subjektiva, mystiska, och irrationella religiösa erfarenheten? Bör jag bedöma min erfarenhet genom Skriftens ord eller bör jag tolka Skriftens ord genom min subjektiva religiösa erfarenhet? Levertoff berättar helt tydligt för oss att även om både rationell och irrationell kunskap är viktig, så är det den irrationella eller mystiska sidan av vår tro som är viktigast, därför att det är bara i detta rike som man verkligen lär känna Gud så som han har avsett att bli känd.

Det är då inte underligt att en person med detta perspektiv kommer till Bibelns text för att leta efter mer än ordens enkla betydelse för man är inte nöjd med ”ytan” eller rationell kunskap som författarens avsedda betydelse ger. Mystikern vill hitta en djupare, dold betydelse som motsvarar hans förväntningar om en mystisk, irrationell erfarenhet med Gud. Hur gör han detta? Han inför nyheter och vad som bara kan beskrivas som bisarra konstgrepp för att i texten hitta det han söker efter. Kort sagt, mystikern tar ofta till *eiseges* (man *lägger in* mening i texten) snarare än *exeges* (man hämtar mening *från* texten) när han studerar Bibeln.

I sin beskrivning av kabbalistiska metoder i biblisk tolkning¹³ visar Ginsburg ett antal allmänt använda metoder genom vilka mystikern finner den ”djupare meningen” i Skriftens text. Dessa inkluderar användningen av *Gematria*, som binder samman ord och fraser med samma numeriska värde som bärare av liknande betydelse eller som förklaring till en enda sanning. På så sätt har t.ex. frasen ”se, tre män stod framför honom” i 1 Mos 18:2 samma numeriska värde som frasen ”dessa är Mikael, Gabriel och Rafael”, från vilket kan härledas att de tre besökarna vid Abrahams tält faktiskt var de tre änglarna som gör sig bemärkta i rabbinisk litteratur. Detta är naturligtvis omöjligt, eftersom en av dem tydligt noteras som Adonai (J-H-V-H, 1 Mos 18:1, 3,¹⁴ 22¹⁵). Men

¹¹ Den ursprungliga publiceringen gjordes i London år 1923. sidnumren som refererar till *Love and the Messianic Age* (härefter *L & MA*) är från den nyutkomna utgåvan av FFOZ.

¹² *L & MA*, s. 31-32[s. 1-2 i originalutgåvan 1913]. Jag ger sidnumren av den ursprungliga utgåvan eftersom utgåvan från FFOZ har gjort vad som för mig tycks vara några signifikanta ihopklipp som döljer Levertoffs ursprungliga undervisning på denna punkt.

¹³ Christian Ginsburg, *The Kabbalah: Its Doctrines, Development, and Literature*, s. 131-144.

¹⁴ Hebreiskan har יהוה *Adonai* med *qametz* som slutvokal, vilket masoreterna klart identifierar som יהוה. Den normala pluralformen av אדון *adon*, ”mästare, herre” stavas alltid med *patach* som slutvokal. Se den masoretiska noteringen vid 1 Mos 18:3.

genom att använda *Gematria* känner sig mystikern bemyndigad att föra in sitt eget perspektiv och sin egen teologi i texten.

En annan tolkningsmetod som användes av mystikerna är att ta bokstäverna av ett ord som en akronym för att uttrycka sig. Man låter varje bokstav stå för den första bokstaven i varje ord av den önskade frasen. Som exempel: första ordet i Torahn bereishit ("I början") som består av konsonanterna *bet, resh, alef, shen, jod* och *tav* tolkas som om de innefattade betydelsen "i början såg Gud att Israel skulle acceptera Torahn"¹⁶ Denna tolkningsnorm kallas *notariqon*¹⁷ från det latinska *notarius*, "stenograf", som vände sig till romerska skrivare som förkortade och använde enstaka bokstäver för att beteckna hela ord.

Ytterligare en tolkningsmetod som användes av kabbalisterna är att ta de första och de sista bokstäverna av orden och använda dem för att bilda nya ord och fraser. Ett exempel på detta är frasen "Vem vill för oss stiga upp till himlen?" i 5 Mos 30:12, varifrån man drar ordet *milah* ("omskärelse") och det gudomliga Namnet (J-H-V-H) och tolkar det till att betyda omskärelse som vägen till himlen.¹⁸

Andra metoder inkluderar föreningen av två ord i samma vers för att skapa ett nytt ord eller att kasta om bokstäverna i ett ord eller fras för att skapa nya ord, eller att till och med ta ord som dolda för att avkoda dem genom att "böja det hebreiska alfabetet i halvor" och ersätta med motsvarande bokstäver. Ginsburg fortsätter med att visa att sådana metoder borde fullständigt misskrediteras "av alla som har någon aktning för språklagarna".¹⁹ Så var då kabbalisterna odugliga eller olärda i den hebreiska som finns i Tanach (GT)? Nej, naturligtvis inte. De var ofta mycket skarpsinniga i språk och var väl bevandrade i själva Tanach. Så vad skulle ha varit deras motiv att förvränga Skriftens text från dess klara och tydliga mening? Det var, att förutsättningen för deras startpunkt var att Skriftens objektiva sanning inte kunde förstås utom genom mystiska irrationella erfarenheter. De sökte böja den inspirerade texten för att passa deras mysticism.

I sin korta videopresentation med titeln *Levertoff – Mysticism and the Gospels*²⁰ gör Daniel Lancaster ett mycket intressant påstående om *Zohar*, att "vi ansåg inte *Zohar* som autentisk eller pålitlig utan använde den helt enkelt som källa för att förstå det ortodoxa judiska perspektivet". Om verkligen *Zohar* varken är autentisk eller pålitlig, måste man fråga varför FFOZ skulle sträcka sig så långt som att på nytt publicera Levertoffs arbeten när det är helt tydligt att denne ansåg att *Zohar* och annan kabbalistisk litteratur var av stort värde, särskilt med hjälp att förstå apostlarnas budskap i de Apostoliska Skrifterna. När man läser kommentaren om *Love and the Messianic Age* som just nu publicerats av FFOZ är det klart att syftet med kommentaren är inte att

¹⁵ Masoreterna noterar att slutfrasen av v. 22 är en av de 18 *Tikkunei Sopherim*, som ändrar ordningen på orden till "och Abraham förblev stående inför *Adonai*" från originalet "Och *Adonai* förblev stående inför Abraham", eftersom "att stå inför" betecknar den ställning en underordnad har inför sin överordnade, och de kände att den ursprungliga ordningen var förringande för den Outsäglige. Detta i sig själv visar att de forntida skrifflärde förstod att en av de tre männen som kom till Abrahams tält var *Adonai*.

¹⁶ בראשית = בראשית ראה אלוהים שיקבלו ישראל תורה

¹⁷ נוטריקון, se Jastrow, *Dictionary of the Talmud*, s. 886.

¹⁸ מי יעלה לנו השמימה = מילה + יהיה. Ordet *מילה*, "omskärelse" (i mishnahebreiskan) bildas från första bokstaven av varje ord och det gudomliga Namnet יהוה är bildat av den sista bokstaven i varje ord. Alltså blir svaret till frasen "vem vill för oss stiga upp till himlen?" "Adonai (befallde) omskärelse" som väg till himlen.

¹⁹ Ibid., s. 143.

²⁰ Tillgänglig på http://ffoz.org/blogs/2009/05/levertoff_-_mysticism_the.html

hjälpa läsaren förstå chasidisk judendom utan snarare att ge läsarna en nyckel in till ”de djupaste vattnen av nytestamentlig mysticism och apostolisk teosofi”.²¹

Så varför skulle FFOZ på nytt publicera en bok som i så hög grad lutar på kabbalistiska arbeten²², inklusive *Zohar* som de medger är varken autentisk eller pålitlig? För mig tycks det som om åtminstone en del av svaret ligger i deras uppriktiga önskan att komma närmare Gud i en äkta mystisk erfarenhet och att leda andra till en liknande erfarenhetsmässig, personlig uppfyllelse av andlig vandring med den Allsmäktige.

Levertoff gör verkligen ett storartat arbete genom att uttrycka den chasidiska längtan efter att uppleva Gud i sann fruktan och kärlek till honom. Det är denna aspekt av personlig relation med det Gudomliga som gör chasidisk mysticism så tilltalande. Den obeskrivliga längtan efter att lära känna Gud och att bli känd av honom tycks ofta bli bäst förklarad genom kabbalisternas esoteriska tankar och mystiska erfarenheter. Dessutom är Levertoffs kommentarer om Kärlek som det centrala temat i Johannes evangelium ibland djupa och andligt utmanande. Därför är det så lätt att bli betagen i de sublimes orden och mystikernas djupa meditationer, och på så sätt bli övertygad om att den mystiska hermeneutik som de använder, med dess förmåga att avslöja annars ”dolda” betydelser i de bibliska texterna, är välgrundad och till och med att föredra.

Men en sådan hermeneutik är inte bara ogiltig, det är just sådana saker som slutligen undergräver Skrifternas klara och meningsfulla budskap. Hellre än att ta emot Skrifterna som ”inkarnerade” i ”köttet” på mänskligt språk²³ och därför begripliga genom normala konventioner av mänskligt språk, förvränger ofta kabbalisternas mystiska hermeneutik författarens avsikt med den inspirerade texten och modellerar den för att få den att passa till en teologi av förutfattade meningar. Hellre än att underordna sig Guds ord i dess historiska och grammatiska miljö, ger en mystisk hermeneutik uttolkaren tillståndsbevis att vara författaren och att tillskriva texten sin egen mening.

En del kanske motsäger detta genom att påstå att apostlarna själva engagerade sig i ett slags ”mystisk hermeneutik”, men detta är obefogat för oftare än inte förväxlar sådana påståenden ”mening” med ”eftertryck”.²⁴ Aaron Eby²⁵ påminner om att Paulus, kabbalistisk hermeneutik när han citerar 1 Mos 2:24:

Ingen har någonsin hatat sin egen kropp, utan man ger den näring och vårdar den, så som Kristus gör med församlingen, eftersom vi är lemmar i hans kropp. *Därför skall en man lämna sin far och sin mor och hålla sig till sin hustru, och de två skall vara ett kött.* Denna hemlighet är stor –

²¹ *Love & the Messianic Age: Study Guide and Commentary* (FFOZ, 2009), s. 9.

²² De varierande mystiska texter som Levertoff ofta citerar, sådana som *Likkutei Torah, Torah Or, Tanya*, är i hög grad beroende av själva *Zohar*. Han refererar till själva *Zohar* tolv gånger.

²³ Till och med Jeshua själv är ”Ordet” inkarnerat i vanligt mänskligt kött.

²⁴ Se Walter C. Kaiser och Moses Silva, *An Introduction to Biblical Hermeneutics* (Zondervan, 1994), s.34-45.

²⁵ Detta är skrivet på en blogg tillgänglig på http://ffoz.org/blogs/2007/02/benefits_of_the_synagogue_litu.html. Helt nyligen (23 juni, 2009), gör en annan FFOZ-blogg inträde rubricerad ”Mysticism and the Messianic Faith” ett djärvt påstående att Paulus avviker från textens enkla mening då han citerar Tanach. Slutsatsen av detta är tydligen att visa att om Paulus ”avviker från textens enkla mening” har vi rätten att göra likadant. Men tydligen är författarna till denna blogg omedvetna om det faktum att ett betydande antal evangeliska forskare starkt skulle gå emot denna djärva bedömning att Paulus nonchalerar textens enkla mening när han citerar Tanach. Walter Kaiser, exempelvis, har visat i många av sina verk att författarnas avsikt i Tanach då de citeras av apostlarna är inte alls nonchalerade utan bildar själva grunden för deras användning av Tanach. Se t.ex. Walter Kaisers arbete i Kenneth Berdings och Jonathan Lundes utgåva, *Three Views on the New Testament Use of the Old Testament* (Zondervan :2008). FFOZ: s blogg finns på http://vineofdauid.org/blog/teaching/mysticism_and_messianic_faith.html

jag talar om Kristus och församlingen. Men vad er angår skall var och en älska sin hustru som sig själv och hustrun skall visa sin man vördnad (Ef 5:29-32).

Långt ifrån att använda någon mystisk hermeneutik i vilken författarens ursprungliga avsikt är fullständigt bortförklarad eller till och med förändrad, använder Paulus precis dess betydelse i dess ursprungliga kontext. Uttalandet av Mose i 1 Mos 2:24 avbryter ordflödet i berättandet för att betona en teologisk utsaga som för tillsammans ett antal teman som presenteras i skapelseberättelsen. Centralt för skapelsen av mänskligheten är påståendet i 1 Mos 1:26 att Gud skapade människan i sin avbild, men att påståendet står i plural: Gud sade: ”Låt oss göra människor till vår avbild, till att vara lika oss ...” Mose påstående gällande man och kvinna som blir *ett* i äktenskapsförbundet är därför ytterligare en förklaring till hur människosläktet bär Guds avbild. Liksom Gud avslöjar sig som plural men likväl en, så består mänskligheten av man och kvinna, skapad med förmåga till att vara ett.

När Paulus i Efesierbrevet ger en uppmaning till männen angående deras hustrur, gör han det i kontexten av synen på äktenskapet som en gudomlig illustration på relationen mellan Jeshua och hans brud. Det faktum att Guds förbundsrelation med Israel är klart uttalat i Tanach genom bilden av äktenskapet bildar bakgrund till Paulus påstående. Männen ska älska sina hustrur på samma sätt som Jeshua älskar sin församling (*ekklesia*). När Paulus kallar detta ett mysterium, tillgriper han inte någon mystisk hermeneutik, för en mystisk hermeneutik söker sätta in i texten något mer än vad författaren påstår. Paulus erkänner att Mose, i 1 Mos 2:24, länkar enheten mellan man och hustru med Guds enhet, av vilka båda finns i en text av pluralitet och som därför är sammankopplade med det faktum att mänskligheten är skapad i Guds avbild. Paulus läser därför Mose bokstavligt – han tillämpar inte någon mystisk hermeneutik för att injicera en betydelse som är främmande för Mose ord. Han betonar helt enkelt mysteriet av Guds enhet som ligger under och är grundläggande för enheten i äktenskapet. Paulus ger Mose ord sin ursprungliga betydelse och tillämpar dem till en riktig teologisk innebörd. Han använder en grammatisk, historisk hermeneutik när han läser Mose, inte en mystisk sådan.

På samma sätt är för det första åsikten, att användningen av en siffra i de bibliska texterna bevisar en mystisk hermeneutik, ett stort missförstånd. Återigen lägger den mystiska hermeneutiken som används av kabbalisterna in betydelse i de bibliska texterna som aldrig kunde länkas till författarens egna ord eller avsikter. Det är ren *eiseges*, inte *exeges*. Men när Johannes döljer identifieringen av ”vilddjuret” genom kodning via ett siffermässigt tal (Upp 13:18), uppmanar det inte läsaren att använda en mystisk hermeneutik. Det kräver i själva verket motsatsen! Det kräver att läsaren förstår författarens avsedda mening som ryms i siffran själv. Dessutom uppmärksammar Johannes läsaren på det faktum att han använder ett kodat budskap genom påståendet: ”Den som har förstånd må räkna ut vilddjurets tal ...” Johannes förväntade sig att hans läsare skulle ha förstånd (en rationell funktion av sinnet) och på så sätt kunna tolka sifferkoden som han, författaren, avsåg att den skulle tolkas. Han förväntade sig inte att hans läsare skulle kräva någon mystisk erfarenhet för att förvissa sig om vad han hade skrivit! Det verkar faktiskt mest troligt att Johannes närmaste åhörare skulle ha funnit namnet ”Nero” i den numeriska siffra han ger, vilket främst förklarar orsaken till användningen av koden.²⁶ Utan tvivel resonerade han som så, att om han öppet nämnde Nero som ”vilddjuret” skulle det vara som att underteckna sin egen dödsdom.

²⁶Den bästa förklaringen till varianterna som har uppstått i de grekiska manuskripten, av vilka några har talet 666 medan andra har 616, är att siffran förstods som antingen härledd från den grekiska stavningen av Nero (skrivet

Slutligen, påståendet som man ofta hör, att de bibliska skrivarna själva inte använder en grammatisk, historisk hermeneutik när de citerar Tanach är oberättigad. Även om citat från Tanach i de apostoliska Skrifterna onekligen presenterar några hermeneutiska utmaningar, visar en mer grundlig undersökning av citaten att apostlarna inte gör våld på den ursprungliga författarens mening när de citerar Tanach.²⁷ Även när de använder citat från Tanach som en midrash, använder de inte en mystisk tolkning, för deras bruk av Tanach som en midrash är grundat på textens enkla betydelse.

Grundat på Skriftens sanning

Vad Jeshuas efterföljare behöver i våra dagar är precis det som de tidiga församlingarna av "Vägen" behövde då de grundades under den apostoliska eran: att grundas och uppbyggas på den grundval av den "tro som en gång för alla har överlämnats åt de heliga" (Judas 1:3). Liksom Timoteus som från barndomen blivit undervisad i "de heliga Skrifterna" (2 Tim 3:15), måste också vi överlämna oss åt de inspirerade Skrifterna som fullständigt tillräckliga till "undervisning, till bestraffning, till upprättelse och till fostran i rättfärdighet" med insikt om att Bibeln, som inplanterats i våra hjärtan genom Anden, är fullt tillräcklig för att utrusta oss "för varje god gärning" (2 Tim 3:16). Därför uppmanar Paulus Timoteus att "predika ordet" (2 Tim 4:2) och påminner honom om dessa som inte vill stå ut med den sunda läran utan

Efter sina egna begär skall de samla åt sig mängder av lärare, allteftersom det kliar dem i öronen. De vägrar att lyssna till sanningen och vänder sig till myter (2 tim 4:3-4).

På samma sätt skriver Paulus i slutet av sitt första brev till Timoteus:

Käre Timoteus, bevara det som har överlämnats åt dig, och vänd dig bort från det oandliga, tomma pratet och invändningarna som kommer från det som kallas "kunskap" – utan att vara det. Somliga har kommit bort från tron genom att bekänna sig till den kunskapen (1 tim 6: 20-21).

Vad menar Paulus med frasen "det som kallas 'kunskap' – utan att vara det"? Det har funnits olika förslag av kommentatorerna, men många är överens om att Paulus stred mot de tidiga teologiska och filosofiska "frön" som spirade inom judendomen på hans tid och som slutligen växte till gnosticism under de följande århundradena.²⁸ Sådan "kunskap" (Gnosticismen är baserad på det grekiska ordet *gnosis* och betyder "kunskap".) var baserad på "spekulationer" (1 tim 1:4; 2 Tim 2:23) och "myter" (1 Tim 1:4; 2 Tim 4:4; Tit 1:14) snarare än på den oföränderliga sanningen som avslöjas i Guds ord. Det var denna tidiga gnosticism som lade grunden för den senare, medeltida kabbalismen som florerar i chasidisk judendom än i dag. Kabbalismen och gnosticismen delar verkligen många gemensamma element.²⁹

med hebreiska bokstäver, ברון קדר) eller latinsk stavning (skrivet med hebreiska bokstäver נרו קדר). Se Mezger, *A Textual Commentary on the Greek Testament* (UBS, 1971), s. 749-50). För att se de grekiska och hebreiska motsvarigheterna, rådfråga artikeln som heter "The Number 666 in Revelation 13:18" tillgänglig på <http://www.torahresource.com/ArticlesEnglish.html>.

²⁷ Ett bra exempel på hur en mer grundlig läsning av texterna själva bevisar integriteten av författarnas avsikt är Walter Kaisers "The Current Crises In Exegesis and the Apostolic Use Of Deuteronomy 25: 4 i 1 Kor 9: 8-10" JETS 21.1 (mars, 1978), 4-18.

²⁸ Se Edwin M. Yamauchi, *Some Alleged Evidences for Pre-Christian Gnosticism* hos Longenecker och Tenny, i utgåvan *New Dimensions in New Testament Study* (Zondervan, 1974), s. 46-70.

²⁹ Se Gershom Scholem, *Origins of the Kabbalah* (Princeton, 1987), s. 21-24.

Så Paulus uppmaning till Timoteus att undvika ”vad som kallas ’kunskap’, men inte är det” är precis lika relevant för oss i dag som det var för Timoteus under det första århundradet. På samma sätt bör vi noga lägga märke till Paulus uppmaning till kolosserna:

Se till att ingen rövar bort er med sin tomma och bedrägliga filosofi, byggd på mänskliga traditioner och stadgar och inte på Kristus (Kol 2:8).

Låt er inte dras åt sidan in i mystiska spekulationer om Skrifternas text, låt er inte övertalas att någon mystisk, irrationell erfarenhet kommer att få ert andliga liv att blomma upp. Håll fast vid Guds ord. Läs och studera Skrifterna, låt dem tala för sig själva så som författarna menade. Lagg dessa eviga sanningar i ditt hjärta, meditera på dem och lev ut dem genom Andens kraft. Kom ihåg att genom Anden som ingjuter kraft är Guds ord levande och verksamt (Hebr 4:12). Var förvissad om att Skrifterna är fullständigt tillräckliga för att lägga en solid grund för din tro och din dagliga vandring i lydnad mot Gud.

Ett ord till slut: Kärlek, enhet och sanning

Jag vill öppet medge för dig, läsare, att jag har brottats med den här essän. Inte därför att jag ifrågasatt det jag skulle skriva utan därför att det ger mig inget som helst nöje att så öppet vara oense med tidigare kollegor som jag samarbetat med och som jag fortfarande har hög aktning för. Under ett antal år bidrog jag regelbundet med artiklar, böcker och seminarieföreläsningar med First Fruits of Zion. I själva verket var jag så förknippad med FFOZ: s verksamhet att en del människor utgick från att jag tillhörde personalen i denna organisation även om jag inte gjorde det. En del tror fortfarande så om mig, så tiden har kommit för mig att uttala mig i denna fråga.

Jag skulle gärna ha velat förhålla mig tyst, om de läromässiga skillnaderna som har uppstått mellan oss varit av yttre natur. I mitt perspektiv är de tyvärr inte det. Precis som en byggnad uppehålls av grunden på vilken den är byggd, är frågor som står i samband med vår förbundsställning som troende i Jeshua (jude som icke-jude) och frågor avseende tillräckligheten och tolkningen av Skrifterna grundläggande för vår tro och påverkar direkt hur vi fungerar inom våra respektive Torahgrupper. Dessutom, av alla de olika verksamheterna som existerar inom den bredare messianska rörelsen har FFOZ varit flaggskeppet för Torahbaserat material som förklarats från ett historiskt, grammatiskt synsätt på Skrifterna. Likaså har FFOZ tidigare varit den förnämsta rösten för vad som blivit känt som ”One Law”- ställningen vilken i grund och botten står för att Torahns välsignade förpliktelser ägs i lika hög grad av judiska som icke-judiska troende på Jeshua. Att FFOZ: s ställning i dessa frågor nu förändras har inte gett mig annat val än att uttrycka min meningsskiljaktighet och att försäkra att vi vid Torahresource förblir fullständigt vid ståndpunkten om (1) likställdheten mellan judiska och icke-judiska troende inom Torahns förbundsforpliktelser, (2) Skrifternas absoluta tillräcklighet för tro och *halachah*, vilket innebär att de inspirerade Skrifterna förblir den enda gudomliga auktoriteten mot vilka allt annat ska bedömas, och (3) behovet att tolka Skrifterna enligt deras enkla, bokstavliga betydelse, genom att använda en välinformerad historisk, grammatisk hermeneutik.

En del kanske anser att denna essä är splittrande eller på något sätt en vägspärr för enhet. Jag avser inte det utan snarare som en kallelse till klart tänkande och ärlig undersökning i frågor som är grundläggande för vår vandring med Gud. Det är alltför lätt i vår tid för människor att helt enkelt acceptera vad en känd lärare, författare eller

verksamhet säger och undervisar. Jag hoppas att denna essä kommer att uppmuntra dig att göra som Bereaborna gjorde (Apg 17:11), vilka som Lukas noterar var ”mer öppna” för ”de tog emot ordet med all villighet och forskade dagligen i Skrifterna för att se om det kunde förhålla sig så”. Petrus som stod på berget och bevittnade Jeshuas synliga härlighet (Matt 17:1-9) skriver också om sin erfarenhet i sitt andra brev:

Ty han blev av Gud, Fadern, ärad och förhärligad, när en röst kom till honom från den upphöjda Härligheten: ”Denne är min Son, den Älskade. I honom har jag min glädje.” Den rösten hörde vi själva från himlen, när vi var med honom på det heliga berget. Så mycket fastare står nu det profetiska ordet för oss, och ni gör rätt i att hålla er till det som till ett ljus som lyser på en mörk plats tills dagen gryr och morgonstjärnan går upp i era hjärtan. Framför allt skall ni veta att ingen profetia i Skriften har kommit till genom egen utläggning. Ty ingen profetia har burits fram genom någon människas vilja, utan ledda av den helige Ande har människor talat vad de fått från Gud (2 Petr 1: 17-21).

Vad lärjungarna upplevde på det ”heliga berget” var helt visst likt Mose erfarenhet då han steg upp i molnet på Sinai. Men trots denna ”bergstoppserfarenhet”, vilken slutsats drog Petrus? Och vi har något ännu säkrare, det profetiska ordet! Petrus anser att Guds ord är ännu säkrare än den personliga erfarenheten han hade på förklaringsberget.

Detta är alltså min börda: att du fullt ut ska ta emot Petrus uppmaning att hålla Skrifterna mer säkra än till och med en bergstoppserfarenhet, och att du ”lägger märke till” Skrifterna ”som till ett ljus som lyser på en mörk plats” – att du accepterar Skrifterna som den slutgiltiga auktoriteten mot vilka du bedömer allt annat, inklusive denna essä. Må den Allmäktige inge oss alla mod att fortsätta framåt, orubbliga i vår tro, att stå fasta på Guds osvikliga, ofelbara, inspirerade ord.

Ni har renat era själar genom att lyda sanningen, så att ni älskar varandra uppriktigt som bröder.

Älska då varandra uthålligt av rent hjärta. Ni är ju födda på nytt, inte av en förgänglig säd, utan genom en oförgänglig, genom Guds levande ord som består. Ty
allt kött är som gräset och all dess härlighet som blomman i gräset.

Gräset vissnar bort och blomman faller av, men Herrens ord förblir i evighet.

Det är detta ord som har förkunnats för er (1 Petr 1: 22-25).

Översättning: Eivor Alpsten, ©, November 2010.

Originaltext: *Are the Scriptures Alone our Sure Foundation or Do We Need Something More* av Tim Hegg. www.torahresource.com

För bibelcitrat har Svenska Folkbibeln använts.

Översatt med författarens tillåtelse om spridning.